

2017-2018 ОҚУ ЖЫЛЫНЫҢ АУДАНДЫҚ ОЛИМПИАДАСЫ
ГЕОГРАФИЯДАН ТЕОРИЯЛЫҚ ТУР ТАПСЫРМАЛАРЫ
8 СЫНЫП

Тапсырманы орындау уақыты – 90 мин

1 - Тапсырма. Келесі ұғымдарға анықтама беріңіз: горизонтальдар, тераилар, сайқан, румб, астролябия (әр дұрыс жауапқа 2 ұпай. Барлығы 10 ұпай.).

2 - Тапсырма. (Барлығы 14 ұпай, жауаптың толықтығына және тақырыптың ашылуына байланысты).

а) Физикалық картада экваторға параллель жатқан пунктир сызықтары бар. Бұл қандай сызықтар? Олар немен ерекшеленеді? Олар қалай жүргізілген? Қандай белдеулерді шектейді? (дұрыс жауапқа 3 ұпай).

б) Егер сіз легенге су құйсаңыз, онда ол толғаннан кейін төгіле бастайды. Мұхиттарға әрбір минут сайын өзендерден өте көп мөлшерде су құйылады. Мысалы, Атлант мұхитына Амазонка өзені әрбір секунд сайын 220 мың м³ су құяды. Неліктен мұхиттар толып кетпейді? (дұрыс жауапқа 3 ұпай).

в) А.С.Пушкинның «Медный всадник» поэмасында мынандай сөздер бар

*Жарты - ақ сағат беріп түнге алмасып,
Бір шапағат келесіге жармасып
Асығады, қараңғылық жібермей
Алтынданған аспанға таласып*

*И не пуская тьму ночью
На золотые небеса,
Одна заря сменить другую
Спешит, дав ночи полчаса.*

Бұл шығармада А.С.Пушкин не туралы жазған? Бұл құбылыс қай жерде байқалады? Оның максималды ұзақтығы қанша? Оны Аргентина тұрғындары байқай алады ма? (дұрыс жауапқа 4 ұпай).

Тест тапсырмалары
(әр дұрыс жауапқа 1 ұпай)

1. 1:7500 000 масштабтағы картада ұзындығы 3 сантиметр кесіндінің ара қашықтығы жергілікті жерде нешеге тең?

- A.125 км
- B. 225 км
- C.275 км
- D.350 км
- E.370 км

2. 200 м биіктікте орналасқан А нүктесінің атмосфералық қысымы – 740 мм тең, онда 400 м биіктікте орналасқан Б нүктесінің қысымы нешеге тең?

- A. 720мм
- B. 800 мм
- C. 520 мм
- D. 420 мм
- E. 220 мм

3. Қандай ірі өзенде Тома Сойера және Геклькберри Финна оқиғасы болған?
- A. Миссисипи
  - B. Маккензи
  - C. Колорадо
  - D. Рио-Гранде
  - E. Юкон
4. 7° экваторда орналасқан А және Б нүктелерінің арасын қанша километр бөліп жатыр.
- A. 444 км
  - B. 777 км
  - C. 333 км
  - D. 111 км
  - E. 101 км
5. Поляр жұлдызын өздерінің оң жақтарынан көрген туристтер тобы қандай бағытта жүріп келе жатқан?
- A. оңтүсік-батыс
  - B. оңтүстік
  - C. солтүстік
  - D. шығыс
  - E. батыс
6. Меконг өзені Оңтүстік – Шығыс Азиядағы бірнеше мемлекеттердің аумағынан ағып өтеді. Оның еуропалық «егізі» деп атауға болатын су ағынын табыңыз.
- A. Днепр
  - B. Днестр
  - C. Дон
  - D. Дунай
  - E. Дуэро
7. Жел энергиясы қандай табиғат ресурстарына жатады?
- A. сарқылмайтын
  - B. сарқылатын қалпына келетін
  - C. сарқылатын қалпына келмейтін
  - D. табиғат ресурстарына жатпайды
  - E. дұрыс жауабы көрсетілмеген
8. Аласа қараған (акация) мен эквалипттердің құрғақ бұталы тоғайлары қай жерге тән:
- A. Африка
  - B. Аустралия
  - C. Еуразия
  - D. Оңтүстік Америка
  - E. Солтүстік Америка
9. Жердің орталығынан экваторға дейінгі қашықтығына қарағанда, Жердің орталығынан полюстерге дейінгі қашықтығы шамамен 21 км аз, ол немен түсіндіріледі:
- A. Жердің ішкі құрылымының ерекшеліктерімен
  - B. гравитациялық үрдістермен
  - C. Жердің өз осімен айналуымен
  - D. Жердің орбита бойымен айналуы
  - E. барлық жауаптар дұрыс

10. Жер шарының беті ... сумен жабылған.

- A. 20,9%
- B. 55,7%
- C. 70,8%
- D. 85,2%
- E. 90,3 %

11. Егер азимут 144° құраса, онда ол бақылаушыдан ... орналасқан:

- A. солтүстікте
- B. солтүстік-шығыста
- C. оңтүстік-шығыста
- D. батыста
- E. дұрыс жауабы көрсетілмеген

12. Дүниежүзілік мұхит түбіндегі ең терең жерлер қайда орналасқан?

- A. шұңғымаларда
- B. қазаншұңқырларда
- C. қайраңды жерлерде
- D. литосфералық тақталардың жылжу аймағында
- E. барлық жауаптар дұрыс

13. Мариан шұңғымасының түбіне алғаш жеткен Швейцариялық мұхиттанушы:

- A. Васко да Гама
- B. Э.Вейнер
- C. Тур Хейердал
- D. Карл Риттер
- E. Жак Пикар

14. Аумақ (территория) неғұрлым анық көрінетін масштаб:

- A. 1:100 000
- B. 1:150 000
- C. 1:300 000
- D. 1: 2 000 000
- E. 1: 5 000 000

15. Батыс – Қазақстан климатының қалыптасуына қандай ауа массалары әсер етеді?

- A. батыстан тасымалдануы, арктикалық ауа, тропикалық ауа және жергілікті циклотек
- B. Каспий теңізі, азиялық антициклон, арктикалық ауа массалары
- C. Тропикалық ауа массалары, муссондар, антарктикалық ауа массалары
- D. қоңыржай белдеудің ауа массалары, тропикалық ауа
- E. Барлық жоғарыда аталғандар

16. Қазақстан қандай ендікте орналасқан?

- A. батыс
- B. шығыс
- C. оңтүстік
- D. солтүстік
- E. солтүстік - батыс

17. Қазақстанның қандай аймағы су ресурстарымен жақсы қамтылған?

- A. оңтүстік-батыс
- B. батыс

- C. орталық
- D. шығыс
- E. солтүстік-батыс

18. 0° ендік және 0° бойлық координаталарында

- A. Тынық мұхиты орналасқан
- B. Гвинея шығанағы орналасқан
- C. Үнді мұхиты орналасқан
- D. Антарктида орналасқан
- E. географиялық полюстер орналасқан

19. Митчел тауы қандай тау жүйесінің ең биік нүктесі болып табылады?

- A. Аппалач
- B. Каскад таулары
- C. Сьерра-Мадре
- D. Сеңгір таулары
- E. Кордильера

20. Күн жүйесіндегі Күннен кейінгі санақ бойынша сегізінші орындағы ғаламшарды табыңыз.

- A. Сатурн
- B. Уран
- C. Плутон
- D. Нептун
- E. Шолпан

21. Механикалық құрамына байланысты 60% құм және 40% саздан тұратын топырақ:

- A. балшықты
- B. саздақ
- C. құмдақ
- D. құмды
- E. глейлі

22. Тянь-Шань тау бөктеріндегі шөл зонасының және Балқаш көлінің жағалауындағы өсімдік жамылғыларын зерттеген орыс ғалымы:

- A. В.В. Сапожников
- B. Н.И. Андрусов
- C. А.Н. Краснов
- D. Л.С. Берг
- E. И.В. Мушкетов

23. Қазақстан аумағындағы қандай бедер пішіні көне платформаға сәйкес?

- A. Солтүстік-Қазақ жазығы
- B. Сарыарқа
- C. Тұран ойпаты
- D. Шығыс-Европа жазығы
- E. Бетпақдала

24. Қазақстан Республикасының сумен шектесетін шекарасы:

- A. 3000 км
- B. 12000 км
- C. 5000 км

- D. 15000 км
E. 1000 км
25. Аралас және жалпақ жапырақты ормандардың топырағы:
A. Қызғылт-сары ферраллитті
B. Қызыл топырақ
C. Қоңыр топырақ
D. Қара топырақ
E. орманның сұр және қоңыр топырағы
26. Сорланған топырақта қарағайлар өсетін Қазақстанның қорығы:
A. Үстірт
B. Алматы
C. Марқакөл
D. Наурызым
E. Ақсу-Жабағалы
27. Оңтүстік Америка климатына көп ықпалын тигізеді:
A. Тынық мұхиты
B. Атлант мұхиты
C. Кариб теңізі
D. Солтүстік Мұзды мұхит
E. барлық мұхиттар бірдей әсер етеді
28. Тенерифе аралы қандай архипелаг құрамына жатады?
A. Азор
B. Мальдив
C. Жасыл Мүйіс аралдары
D. Фиджи
E. Канар
29. Бұл атаулардың қайсысы ғаламшардың ең биік нүктесі болып саналмайды.
A. Сагарматха
B. Джомолунгма
C. Демавенд
D. Божественная Мать Жизни
E. Эверест
30. Егер картаның сандық масштабы 1: 100 000 болса, онда 1 см нені білдіреді?
A. 1 км
B. 1 000 км
C. 100 000 км
D. 100 км
E. 10 км

БАРЛЫҒЫ: 50 ұпай

**РАЙОННАЯ ОЛИМПИАДА 2017-2018 УЧЕБНОГО ГОДА
ЗАДАНИЯ ТЕОРЕТИЧЕСКОГО ТУРА ПО ГЕОГРАФИИ
8 КЛАСС**

Время выполнения задания – 90 минут

Задание 1. Дайте определения следующим понятиям: горизонтали, тераи, сайкан, румб, астролыбия (по 2 балла за каждый правильный ответ. Итого 10 баллов).

Задание 2. (Итого 14 баллов, в зависимости от раскрытия и полноты ответов)

а) Есть на физической карте параллельные экватору пунктирные линии. Что это за линии? Чем они замечательны? Как они проведены? Какие пояса ограничивают? (3 балла за правильный ответ)

б) Если вы будете наливать воду в тазик, то скоро она начнет выливаться. Каждую минуту в океаны с реками поступает огромное количество воды. Так, Амазонка каждую секунду выливает в Атлантический океан 220 тыс.м³ воды. Почему океаны не переполняются? (3 балла за правильный ответ).

в) В поэме А.С.Пушкина «Медный всадник» есть слова

*И не пуская тьму ночную
На золотые небеса,
Одна заря сменит другую
Спешит, дав ночи полчаса.*

О чем пишет А.С.Пушкин? Где наблюдается подобное явление? Какова его максимальная продолжительность? Могут ли наблюдать его жители Аргентины? (4 балла за правильный ответ)

Тестовые задания

(1 балл за каждый правильный ответ)

4. Отрезок длиной 3 сантиметра на карте масштаба 1:7 500 000 соответствует расстоянию на местности

- A.125 км
- B. 225 км
- C.275 км
- D.350 км
- E.370 км

5. В точке А находящейся на высоте 200м атмосферное давление равно – 740мм, чему равно давление в точке Б, если она находится на высоте 400м:

- A. 720мм
- B. 800 мм
- C. 520 мм
- D. 420 мм
- E. 220 мм

6. На какой большой реке происходят приключения Тома Сойера и Геклькберри Финна?
- A. Миссисипи
  - B. Маккензи
  - C. Колорадо
  - D. Рио-Гранде
  - E. Юкон
4. Между точками А и Б расположенных на экваторе - 7° , какое расстояние в километрах их разделяет.
- A. 444 км
  - B. 777 км
  - C. 333 км
  - D. 111 км
  - E. 101 км
5. В каком направлении двигалась группа туристов, если Полярную звезду они видели справа от себя?
- A. юго-запад
  - B. на юг
  - C. на север
  - D. на восток
  - E. на запад
6. Река Меконг протекает по территории нескольких государств Юго-Восточной Азии. Выберите водоток, который можно назвать ее европейским «близнецом».
- A. Днепр
  - B. Днестр
  - C. Дон
  - D. Дунай
  - E. Дуэро
7. К какому виду природных ресурсов относится энергия ветра?
- A. неисчерпаемым
  - B. исчерпаемым возобновимым
  - C. исчерпаемым невозобновимым
  - D. не относится к природным ресурсам
  - E. нет правильного ответа
8. Заросли сухих кустарников из низкорослых акаций и эвкалиптов характерны для:
- A. Африки
  - B. Австралии
  - C. Евразии
  - D. Южной Америки
  - E. Северной Америки
9. Расстояние от центра Земли до полюсов меньше расстояния от центра Земли до экватора в среднем на 21 км, что объясняется:
- A. особенностями внутреннего строения Земли
  - B. гравитационными процессами
  - C. вращением Земли вокруг своей оси
  - D. движением Земли по орбите
  - E. все ответы верны

10. Поверхность земного шара покрыта водой на:

- A. 20,9%
- B. 55,7%
- C. 70,8%
- D. 85,2%
- E. 90,3 %

11. Если азимут объекта составляет 144° , то относительно наблюдателя он находится на:

- A. севере
- B. северо-востоке
- C. юго-востоке
- D. западе
- E. нет правильного ответа

12. Самые глубокие места на дне Мирового океана находятся в:

- A. желобах
- B. котловинах
- C. шельфовой зоне
- D. зонах раздвижения литосферных плит
- E. все ответы верны

13. Швейцарский океанолог первый осуществил погружение на дно Марианской впадины:

- A. Васко да Гама
- B. Э. Вейнер
- C. Тур Хейердал
- D. Карл Риттер
- E. Жак Пикар

14. Более подробно территория изображена на карте масштаба:

- A. 1:100 000
- B. 1:150 000
- C. 1:300 000
- D. 1: 2 000 000
- E. 1: 5 000 000

15. Какие воздушные массы преобладают в образовании климата Западно-Казахстанского региона.

- A. западный перенос, арктический воздух, тропический воздух и местный циклогенез
- B. Каспийское море, азиатский антициклон, арктические воздушные массы
- C. Тропические воздушные массы, муссоны, антарктические воздушные массы
- D. воздушные массы умеренного пояса, тропический воздух
- E. все выше перечисленные

16. На каких широтах расположен Казахстан.

- A. западных
- B. восточных
- C. южных
- D. северных
- E. северо-западных

17. Какой регион Казахстана хорошо обеспечен водными ресурсами.

- A. юго-западный
- B. западный

- С. центральный
- Д. восточный
- Е. северо-западный

18. На координатах 0° широты и 0° долготы

- А. расположен Тихий океан
- В. расположен Гвинейский залив
- С. расположен Индийский океан
- Д. расположена Антарктида
- Е. расположены географические полюса

19. Высшей точкой какой горной системы является гора Митчел

- А. Аппалачи
- В. Каскадные горы
- С. Сьерра-Мадре
- Д. Скалистые горы
- Е. Кордильеры

20. Укажите восьмую по счету от Солнца планету солнечной системы

- А. Сатурн
- В. Уран
- С. Плутон
- Д. Нептун
- Е. Венера

21. Почва, содержащая 60% песка и 40% глины, по механическому составу относится к

- А. глинистым
- В. суглинистым
- С. супесчаным
- Д. песчаным
- Е. глеевым

22. Русский ученый, исследовавший растительность пустынных зон предгорий Тянь-Шаня и побережья озера Балхаш:

- А. В.В. Сапожников
- В. Н.И. Андрусов
- С. А.Н. Краснов
- Д. Л.С. Берг
- Е. И.В. Мушкетов

23. Какая форма рельефа на территории Казахстана соответствует древней платформе?

- А. Северо-Казахстанская равнина
- В. Сарыарка
- С. Туранская низменность
- Д. Восточно-Европейская равнина
- Е. Бетпақдала

24. Водная граница Республики Казахстан составляет:

- А. 3000 км
- В. 12000 км
- С. 5000 км
- Д. 15000 км
- Е. 1000 км

25. Почвы смешанных и широколиственных лесов:
- A. Красно-желтые ферраллитные
  - B. Красноземы
  - C. Коричневые почвы
  - D. Черноземы
  - E. Серые лесные и бурые лесные
26. Сосны на засоленных почвах растут в заповеднике Казахстана:
- A. Устьютском
  - B. Алматинском
  - C. Маркакольском
  - D. Наурзумском
  - E. Аксу-Джабаглинском
27. На климат Южной Америки большое влияние оказывает:
- A. Тихий океан
  - B. Атлантический
  - C. Карибское море
  - D. Северный Ледовитый океан
  - E. все океаны оказывают одинаковое воздействие
28. В состав какого архипелага входит остров Тенерифе
- A. Азорские
  - B. Мальдивские
  - C. Острова Зеленого Мыса
  - D. Фиджи
  - E. Канарские
29. Какое из этих названий не является названием высшей точки планеты
- A. Сагарматха
  - B. Джомолунгма
  - C. Демавенд
  - D. Божественная Мать Жизни
  - E. Эверест
30. Если численный масштаб карты 1: 100 000, то это означает, что в 1 см
- A. 1 км
  - B. 1 000 км
  - C. 100 000 км
  - D. 100 км
  - E. 10 км

ИТОГО: 50 БАЛЛОВ